

ДО Г-Н ДЕЛЯН ДОБРЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

ОТНОСНО: Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2025 г., №51-502-01-4 от 24 февруари 2025 г., внесен от Министерски съвет

УВАЖАЕМИ Г-Н ПРЕДСЕДАТЕЛ,

Съюзът за стопанска инициатива (ССИ), след като се запозна с предложението за проект на Закон за държавния бюджет за 2025 г., изразява следното становище:

Съюзът за стопанска инициатива изразява резерви към изпълнението на предложението за проект за държавен бюджет за 2025 г. в рамките на дефицит, който не надвишава 3% от брутният вътрешен продукт (БВП), предвид приетите от предходните народни събрания актове увеличаващи текущите разходи и останалите за плащане от бюджета за предходната година капиталови разходи, както и липсата на надеждни източници на приходи за финансиране на тези допълнителни разходи.

Този проект е критично важен и от гледна точка на евентуалното присъединяване на България към еврозоната от 1 януари 2026 г. Едно от изискванията към България по този повод е приемането на средносрочния структурно-фискален план 2025-2028 г. В него би следвало да се покаже по какъв начин постоянните дефицити ще бъдат овладени и как ще бъде обезпечена устойчивостта на публичните финанси.

От 2020 г. насам генерално беше променена парадигмата относно публичните финанси - беше предприето отстъпление от прилаганата след въвеждането на валутния борд политика на близки до балансиран бюджет. Вече въпросът при изпълнението на бюджета не е дали ще има дефицит или излишък в края на годината, а дали отрицателното бюджетно салдо на България ще се вмести в ограничението 3% от БВП. Освен това бюджетите се изготвят като първо се определи размерът на желаните разходи, а след това се търсят източници за финансирането им.

Икономическата теория и практика показва, че в периоди на стопански растеж благоразумната фискална политика би следвало да е насочена към постигане на балансиран бюджет или дори излишък. Това е необходимо, за да може да бъде оказана необходимата подкрепа на нуждаещите се през периоди на спадове или отрицателни шокове за икономиката. За тази цел Министерството на финансите трябва да разполага с резерви

(фискален резерв) и с доверието на инвеститорите, за да има достъп до капиталовите пазари при добри условия.

От проекта за държавен бюджет и мотивите към него става ясно, че растежът на разходите през 2025 г. е твърде висок и значително би изпреварил този на приходите, ако не бъдат предприети мерки за овладяване на дефицита. Предложените дискреционни мерки обаче се концентрират върху приходната част.

Нещо повече - в проекта се предлага дискреционна мярка за повишаване на разходите за персонал в бюджетната сфера с 5%, включително заплати и осигуровки, която не е сред утвърдените през 2024 г. мерки от Народното събрание и стойността ѝ далеч надвишава спестеното от посочената по-горе. Общият ефект от дискреционните мерки е повишаване на бюджетните разходи с почти 2,44 млрд. лв. през 2025 г. спрямо предходната.

Фокусът в проекта е поставен върху дискреционните приходни мерки. Част от тях се изразяват в увеличаване на данъчни ставки, повишаване на административно определени прагове, въвеждане на нов данък – върху природните богатства, данъчно-осигурителна амнистия и мерки за борба с неформалната икономика, срещу данъчните измами и укриването на данъци. Посочените мерки се очаква да донесат допълнителни приходи в размер 7,35 млрд. лв. през 2025 г. и по този начин да сведат бюджетния дефицит до 3% от БВП. Само че 5,15 млрд. лв. от тях всъщност са очакваните ефекти от данъчно-осигурителните амнистии и поради това трудно може да се оцени вероятността за изпълнението им.

Фискални правила

Предложеният проект за държавния бюджет на Република България през 2025 г. не отговаря на изискванията на Закона за публичните финанси.

Представеният законопроект не спазва чл. 23 от закона, който предвижда средносрочната бюджетна цел за структурния дефицит на сектор „Държавно управление“ да не надвишава 1% от брутният вътрешен продукт при размер на дълга на този сектор под 40% от БВП. При изчисляването на това салдо не се вземат предвид еднократните мерки и мерките с временен характер. Отклонението от тази цел се допуска при извънредни обстоятелства.

Според представения проект структурният дефицит през 2025 г. е 2,8% от БВП, през 2026 г. се понижава до 2,4%, през 2027 г. рязко се повишава до 4,3% и през 2028 г. е 1,8% от БВП. Освен това през периода 2025-2026 г. отклонението от потенциалния БВП се увеличава.

Нещо повече налице е значително отклонение от средносрочната цел. Такова е допустимо при провеждане на структурни реформи с голямо въздействие върху фискалната устойчивост, каквито не са предвидени в проекта. Другата възможност е наличието на необичайни събития извън контрола на Министерския съвет, който е отговорен за съставянето на проекта. Такива не са очаквани или не се случват към момента.

Следователно през целия прогнозен период тази разпоредба не се спазва.

Според чл. 25 от ЗПФ целта за салдото на сектор „Държавно управление“ е постигане или поддържане на нулево или положително бюджетно салдо. Ако бъде реализиран дефицит, МС със средносрочната бюджетна прогноза (СБП) определя срока и стъпките за достигане на нулево салдо.

Според проекта за бюджет и СБП през периода 2025-2028 г. посоченото салдо ще бъде съответно 2,9% от БВП през 2025 г., след това ще се свие до 2,2% от БВП (без промяна на политиката) през 2026 г., през 2027 г. рязко ще се разшири до 4,3% от БВП заради разходите за придобиване на военна техника и ще приключи периода при 1,9% от БВП въпреки увеличението на осигурителната тежест на две стъпки. Свиването на дефицита в края на периода не е достатъчно за постигането на нулево салдо и няма изрично обявено такова намерение за следващата година.

Следователно през целия период 2025-2028 г. не се изпълнява разпоредбата за балансиран бюджет на сектор „Държавно управление“.

Аналогична е ситуацията относно чл. 27 от ЗПФ, според когото целта за консолидираната фискална програма е постигане и/или поддържане на нулево или положително салдо. В случай на дефицит по КФП в СБП и в закона за държавния бюджет се предвиждат мерки за ежегодното му намаление до достигане на нулево или положително бюджетно салдо.

Според проекта за бюджет и СБП през периода 2025-2028 г. посоченият дефицит ще бъде съответно 3% от БВП през 2025 г. и 2026 г., след това ще се свие до 2,7% от БВП през 2027 г. и ще приключи периода при 2,2% от БВП въпреки споменатото увеличение на осигурителната тежест. Свиването на дефицита в края на периода не е достатъчно за постигането на нулево салдо и няма изрично обявено такова намерение за следващата година.

Следователно през целия период 2025-2028 г. не се изпълнява разпоредбата за балансиран бюджет по консолидираната фискална програма.

Освен това не се спазва разпоредбата на чл. 26 от ЗПФ. Според нея темпът на растеж на разходите да не надхвърля референтния растеж на потенциалния БВП. Макар че произтича пряко от Пакта за стабилност и растеж, и вече е променено на равнище Европейски съюз, то съществува в ЗПФ и следва да бъде изпълнено. Според проекта оценката на МФ за растежа на релевантните разходи за 2025 г. е 5,1%, докато референтната стойност, определена от Европейската комисия, е 2,2%.

Съмнение относно изпълнението на разпоредбата на чл. 28 от ЗПФ, споре която максималният размер на разходите по консолидираната фискална програма не трябва да надвишава 40% от БВП, също е налице. Макар че от общите разходи (44,9% от БВП) се приспадат разходите за сметка на средства от ЕС и по други международни програми и договори, включително и свързаното с тях национално финансиране, съотношението от останалите разходи е твърде близко до горната граница.

Силно препоръчително е чрез бюджетите за следващите години да бъдат предприети мерки, които да коригират несъответствията със Закона за публичните финанси.

Фигура: Структурен бюджетен баланс (% от БВП)

Източник: Министерство на финансите „Актуализирана средносрочна бюджетна прогноза 2025-2028 г.“

Макрорамка

Обичайната ситуация при подготовката на законопроекта за бюджета е да се използва есенната прогноза на МФ. Това означава, че се прогнозира не само напред във времето, но фактически и за края на текущата година. Данните за текущата година обаче представляват основата, върху която се изгражда прогнозата за целия разглеждан период при прилагане на избраните допускания. Така неадекватната макроикономическа прогноза за 2023 г., в която БВП беше силно надценен, представляваше риск за неизпълнение на бюджета за 2024 г.

При настоящия проект ситуацията е по-различна – вече са налични данните за няколко показателя и почти всички останали могат да бъдат оценени с достатъчна степен на сигурност. Въпреки това макрорамката не е променена спрямо предходната версия на проекта. Така според експресната оценка стойностният размер на БВП през 2024 г. е почти 202,5 млрд. лв., а реалният му растеж е 2,7%, докато инфлацията според хармонизирания индекс на потребителските цени е 2,6%.

Стойностите в прогнозата обаче се различават – БВП е 201,5 млрд. лв., реалният растеж е 2,2%, но стойността за средногодишната инфлация е същата, като обявената от Националния статистически институт. Обичайно е вече първоначално обявените предварителни данни за БВП да надвишават размера в експресната оценка.

Предложеният проект предвижда през 2025 г. БВП да ускори реалния си растеж до 2,8% от 2,2% през настоящата година, а в стойностно изражение да достигне 215,2 млрд. лв. Следователно номиналният растеж на икономиката ще се забави до 6,8% (от 8,8%) поради свиването на дефлатора. Освен това посочените параметри съответстват на прогнозите на други официални институции. Следователно при липса на непредвидени обстоятелства във външната и вътрешната среда той изглежда реалистичен.

Двигателите на този растеж се очаква да бъдат инвестициите и потреблението. Основанието за това очакване на МФ е заложеното в проекта двукратно увеличение на капиталовата програма през 2025 г. спрямо изпълнението през 2024 г. Над половината от допълнителните бюджетни инвестиции обаче са под сериозен риск, което поставя под съмнение цялостното изпълнение на програмата. Това, от своя страна, ще означава по-малък

размер на публичните и на общите инвестиции в икономиката и представлява риск пред прогнозата.

Повишените разходи за пенсии и за заплати на работещите на бюджетна издръжка ще допринесат за повишаване на потреблението на домакинствата, а също така се очаква нарастване на индивидуалното потребление на правителството и на колективното потребление.

Само че ефектът от тази политика няма да се отрази само върху българската икономика. Тъй като растежът на вътрешното търсене изпреварва този на производството, то част от него се насочва към внос на стоки и услуги.

В прогнозата прави впечатление, че разходите (без вноската в бюджета на ЕС) се увеличават с 18,1 млрд. лв. спрямо очакваното изпълнение за 2024 г., докато БВП ще нарасне само с 13,8 млрд. лв. Това означава, че в прогнозата се предвижда част от тези разходи да се насочат към внос или към междинно потребление и да не допринесат за растежа на българската икономика. По този начин растежът на вноса през 2025 г. отново ще превишава този на износа, както се случи през миналата година.

Тези развития се явяват потвърждение на тезата, че надхвърлянето на определен праг за съотношението между държавните разходи и БВП всъщност не допринася, а дори пречи на растежа. Наблюдава се т.нар. ефект на изтласкване на частните инвестиции, тъй като повишава неефективността заради необходимостта от повишаване на данъците, както ще се случи в България.

Средногодишната инфлация се очаква леко да се понижи през 2025 г. развитието още през януари обаче показва, че тази прогноза е подценена. Освен действието на националните фактори, каквито са възстановяване на 20% ставки по данъка върху добавената стойност за някои продукти и услуги, а също и повишение на цените на комунални и административни услуги и на някои мобилни оператори трябва да се отчете тенденцията за по-висока инфлация в ЕС като цяло, която също ще въздейства върху ценовото равнище в страната. Евентуалното присъединяване на България към еврозоната на 1 януари 2026 г. също е важен фактор за цените, както в краткосрочен, така и в по-дългосрочен период.

Външната среда също е възможно да бъде по-неблагоприятна, отколкото се допуска в проекта за държавен бюджет, и това може да се отрази негативно на външното търсене. Три от най-важните търговски партньори на България – Германия, Франция и Румъния са в политическа криза и е възможно това да се отрази негативно както върху техните икономики, така и върху ЕС като цяло. Германската икономика все още не се е стабилизирала, което ще въздейства негативно дори политическите проблеми там бързо да намерят решение.

Една от прогнозите в макрорамката, за която вероятността да се сбъдне не изглежда голяма, се отнася за размера на преките чуждестранни инвестиции, Съотношението им спрямо БВП се очаква от МФ да се бъде на равнища малко под 4% през целия прогнозен период.

Притеснение предизвиква прогнозата за реалния растеж на БВП след 2026 г., когато се очаква той да бъде 3%. През 2027 и 2028 г. темпът се забавя до 2%, което не кореспондира, нито с глобалния растеж, нито с този в ЕС, които се забавят много по-слабо. Това отново потвърждава тезата, че дефицитите, които са резултат от прекомерни текущи разходи не трябва да се случват, тъй като водят до натрупване на дълг, който не допринася

за повишаване на потенциала на икономиката. Ето защо е необходима фискална консолидация, която да бъде фокусирана върху разходната част на бюджета.

Държавен дълг

Съюзът за стопанска инициатива се въздържа от подкрепа на политиката за управление на държавния и държавно-гарантирания дълг.

Обективен показател за състоянието на публичните финанси е държавният дълг. МФ планира максимален размер на емитирания през 2025 г. държавен дълг да бъде рекордните 18,9 млрд. лв. като през тази година е необходимо рефинансиране на падежиращ дълг за 3,7 млрд. лв. и финансиране на очаквания дефицит от 6,4 млрд. лв. Останалата част от предвидения дълг (около 8,9 млрд. лв.) би следвало да послужи за осигуряване на ликвидност за фискалния резерв, както и за капитализиране и/или придобиване на дружества.

В крайна сметка очакваното равнище на дълга към края на 2025 г. ще бъде 61,7 млрд. лв., което означава, че само през тази година брутният дълг ще нарасне с 14,3 млрд. лв. В края на четиригодишния период на СБП 2025-2028 г. се очаква дългът да достигне 88,9 млрд. лв., което е се равнява на 36% от БВП според очакванията на МФ при 23,5% от БВП в края на 2024 г. Така през този период държавният дълг ще се увеличи с 41,5 млрд. лв. (12,5 процентни пункта) при положителен макар и забавящ се реален растеж, докато общият бюджетен дефицит на касова основа ще бъде 25,1 млрд. лв. Тоест около 16 млрд. лв. ще са необходими за други операции.

Нарастването на абсолютния размер на брутния дълг ще допринесе за по-високи разходи за обслужване. Емисията на международните капиталови пазари през 2024 г. показва, че е налице необходимост от трансове, деноминирани в щатски долари. Това не е предвидено в проекта за държавен бюджет, но вероятно ще се наложи и в бъдеще поради големия размер на необходимото финансиране. По този начин обаче публичните финанси ще бъдат изложени и на валутен риск.

Приходи и приходни мерки

Съюзът за стопанска инициатива изразява несъгласие с липсата на самостоятелно обсъждане на измененията и допълненията в данъчните закони. Обичайната практика е те първо да бъдат дискутирани, да се установи дали очакваните ефекти се потвърждават от засегнатите лица и дали няма алтернативни по-ефективни решения. Вкарването им заедно с държавния бюджет се обосновава с кратките срокове за подготовка предвид искането на извънредни конвергентни доклади, но тези обстоятелства не представляват достатъчно основание да се нарушава законоустановената процедура.

Очакваните през 2025 г. приходи, помощи и дарения възлизат на 90,3 млрд. лв., което представлява нарастване с 18,3 млрд. лв. или 25,4%. Този темп на растеж на приходите не съответства нито на развитието на българската икономика през годината, нито на предложените приходни мерки, нито на очакваните средства от общия бюджет на Европейския съюз или по Плана за възстановяване и устойчивост.

Основният източник на това нарастване са данъчно-осигурителните приходи, които са планирани в размер 70,8 млрд. лв. и се предвижда да нараснат с 20,7% или 12,1 млрд. лв. Рекордно висок темп на растеж (33,7%) се очаква да се реализира при приходите от ДДС, които да достигнат 24,8 млрд. лв. като се увеличат с почти 6,3 млрд. лв. Подобно развитие не

се е случвало никога след въвеждането на валутния борд в страната, дори когато и реалният стопански растеж, вносът, и равнището на цените са се повишавали значително повече. Мерките за повишаване на събираемостта не се различават от предложените в проекта на служебното правителство, но приходите са значително по-високи спрямо коригираните с ефектите от предложени амнистии приходи в предходния проект. По този начин в настоящия проект са заложили 2,3 млрд. лв. допълнителни приходи от данъци и осигуровки, при положение че не са налице и не са предвидени съществени промени относно работата на приходните агенции.

Надценени са и приходите от помощи и дарения, тъй като в тях са включени приходи от втория транш по ПВУ (около 3,7 млрд. лв.), за което вероятността да се реализират е минимална. Техният ефект върху бюджетното салдо обаче е близък до неутрален, защото изразходените средства би следвало да съответстват на получените. За съжаление обаче липсват буфери, които да са достатъчно големи, за да компенсират твърде вероятното неизпълнение на планираните данъчно-осигурителни приходи. При такава ситуация изпълнението на целта за дефицита в размер до 3% от БВП изглежда трудно постижимо.

ССИ не подкрепя прилагането на предвидените за 2026 г. акцизни ставки на тютюна и тютюневите изделия, изтеглянето напред с една година на увеличаването на акцизните ставки върху алкохолните напитки и поетапното увеличаване на акцизната ставка на бирата.

ССИ не подкрепя отмяната на повишения праг за регистрация по ДДС от 100 на 166 хил. лв. от 01.04.2025 г. Тази мярка не е съобразена с икономическото развитие на страната и създава ненужни административни разходи за микропредприятията.

ССИ се въздържа от подкрепа за мерките за намаляване дела на сивата икономика, за борба с данъчните измами, укриването на данъци и отклонението от данъчно облагане (Стандартен одитен файл).

ССИ се въздържа от подкрепа за мярката за изсветляване на сивата икономика в областта на горивата чрез лимитиране на възможността неполучени на бензиностанциите касови бележки да се използват за предоставяне на други субекти цел издаване на фактури, по които да се приспада неправомерно данъчен кредит по ЗДДС.

ССИ не подкрепя предложените в §16 от Преходните и заключителните разпоредби изменения и допълнения в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс относно Глава осма „б“ Стандартен одитен файл за данъчни цели. Стандартният одитен файл за данъчни цели (SAF-T) представлява изискване за събиране и предоставяне на информация за данъчни цели, ползите от които за бизнеса са ограничени, докато за приходните администрации те би трябвало да са значително улеснение при обработката на информацията.

За предприятията обаче тази допълнителна регулация ще създаде съществени допълнителни административни разходи особено за малкия и средния бизнес. Разходите включват: ъпдейт или ъпгрейд на информационните системи, обучение за работа с новите версии. Освен това предоставянето на висококачествени данни при изготвяне на отчетите може да представлява сериозно предизвикателство, тъй като изискваните данни са висококачествени, то обемът им става огромен и ще изисква значими допълнителни разходи на време.

Според разпоредбата на чл. 71и ал. 2 стандартният одитен файл за данъчни цели трябва да съдържа следните данни: идентификация, счетоводна отчетност, включително движения и салда по сметки, операции в хронологичен ред, прилагани ставки, начислени данъци; информация за покупки и продажби, както и за клиенти и доставчици; размер и начини за плащания; дълготрайни активи и наличности, движения и счетоводни и данъчни амортизации; материални запаси – наличности и движения; номенклатура за информацията във файла, технически данни за файла.

Според 71к от ДОПК СОФДЦ се подава месечно, информацията за дълготрайните активи се подава с годишно, а информацията относно материалните запаси се подава при поискване от орган по приходите. Последното би могло да се използва като средство за упражняване на административен натиск и е трудно за изпълнение особено при предприятия за бързооборотни стоки, при които наличностите постоянно се променят. По този начин е възможно да се повлияе негативно върху ефективността на предприятия заради необходимостта от докладване на данните и натоварването на персонала с проверки и отчети.

Същевременно част от ползите до голяма степен изглеждат пожелателни. Извършването на данъчни проверки и особено на ревизии няма да се случва по-бързо и лесно, тъй като изисква преглед на документи и наличности. Въвеждането за по-малките предприятия е по-отдалечено във времето (след 5 години), но това няма да промени необходимостта от допълнителни разходи.

Друга причина за безпокойство е възможността за възникване на проблеми, свързани с поверителността и сигурността на данните. Стандартизирането на данъчните данни означава, че чувствителната финансова информация се споделя с данъчните органи в цифров формат. Това поражда въпроси относно защитата на данните и риска от неоторизиран достъп или нарушения. Гарантирането на сигурността на данъчните данни е от първостепенно значение за поддържане на доверието на данъкоплатците и спазването на правилата. Приходните органи трябва да прилагат надеждни мерки за сигурност, за да защитят чувствителната информация, като същевременно балансират необходимостта от прозрачност и достъпност.

Остават дискуссионни най-важните въпроси относно въвеждането на стандартния одитен файл за данъчни цели: разполагат ли органите по приходите с достатъчен административен капацитет да обработват всички данни, които възнамеряват да събират, и дали получената информация действително ще послужи за повишаване на събираемостта. Възможно е също така данните да изтичат и да се използват като средство за натиск между конкуриращи се бизнеси или за политически цели.

Към настоящия момент не може да се твърди с разумно ниво на увереност, че ползите от гледна точка на държавния бюджет са сигурни, докато разходите за бизнеса и особено за по-малките предприятия ще са съществени.

ССИ не подкрепя разширяването на обхвата на определението за „трудова правоотношения“ за постигане на по-голяма данъчна прозрачност. Приравняването на трудовете и гражданските договори противоречи на икономическата логика и на отношенията между страните по договора. Такова предложение беше направено и при обсъждането на проекта за бюджет за 2024 г.. но тогава основателно не беше прието.

ССИ не подкрепя задължителното електронно фактуриране на от всички регистрирани по ДДС лица, извършващи трансгранични доставки, а в срок до 01.07.2030 г. и за национални доставки.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя повишаването на осигурителните вноски за фонд "Пенсии" с 1 пр.п. от 1 януари 2027 г. и с 2 пр.п. от 1 януари 2028 г. По този начин ще се понижат нетните доходи на работещите като едновременно с това се увеличават разходите за труд на работодателите.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя повишаването на максималния осигурителен доход съответно на 4130 лв. от 1 април 2025 г., 4430 лв. от 1 януари 2026 г., 4730 лв. от 1 януари 2027 г. и 5030 лв. от 1 януари 2028 г. Подобна мярка се нуждае от оценка на въздействието, след която да се определи подходящият размер. Увеличението е за сметка на най-производителните и квалифицирани кадри в икономиката, чийто принос към държавния бюджет и без това е голям.

Съюзът за стопанска инициатива се въздържа от подкрепа за преустановяване действието на намалената ставка от 9% на ДДС за доставката на туристически услуги и на услуга за използване на спортни съоръжения и за доставките на ресторантьорски и кетъринг услуги и за намалената ставка от 0% на ДДС за хляба и брашното.

ССИ се въздържа от подкрепа за мярката за промени в Закона за счетоводството във връзка с открити несъответствия при транспонирането на Директива 2021/2101/ЕС.

Съюзът за стопанска инициатива подкрепя мярката за увеличаване на прага на условието за оборот при прилагане на патентен данък и разширяване обхвата на патентния данък върху заведения за хранене и развлечения.

Съюзът за стопанска инициатива се въздържа от подкрепа за продължаване на програмата за смекчаване на икономическите последици от нестабилността на цените на електрическата енергия и природния газ. През 2024 г. ефектът за държавния бюджет беше отрицателен и вероятно тази ситуация ще се повтори през 2025 г.

ССИ се въздържа от подкрепа на мярката за определяне на 100% дивидент от предприятията с над 50% държавно или общинско участие. Тази мярка значително ще намали ликвидните средства в тези предприятия, ще ограничи възможностите им за инвестиции и поради това потенциала им да подобряват предлаганите продукти и услуги. В средносрочен период в резултат от това може да възникне необходимост от капитализирането им, което ще изисква допълнителни източници на финансиране.

Разходи и разходни мерки

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя липсата на мерки, насочени към подобряване ефективността, ефикасността и икономичността на разходите в проекта за бюджет за 2025 г. При наличие на толкова рязко увеличаване на разходната част и недостатъчно нарастване на приходите от корпоративни данъци въпреки въвеждането на допълнителна по-висока ставка върху печалбата през 2024 г. промените в разходната част са неизбежни и колкото повече се отлагат, толкова по-големи корекции ще трябва да бъдат извършени през следващите години. Те едва ли ще бъдат достатъчни и затова ще се наложи освен по-високи осигурителни вноски да се повишат ставките и по някои преки данъци.

Планираните през 2025 г. разходи, които включват вноската в общия бюджет на Европейския съюз, възлизат на 96,7 млрд. лв. По този начин относителното им нарастване е

23,8%, а абсолютното е 18,6 млрд. лв. спрямо предварителните данни за изпълнението през 2024 г. Такова увеличение не се е случвало след въвеждането на валутния борд дори в периодите на най-висока инфлация. То поражда последици не само през 2025 г., но и след това, тъй като създава силен натиск за увеличаване на дефицитите и държавния дълг и застрашава фискалната стабилност, която през продължителен период от време беше едно от предимствата на българската икономика.

Основен принос за това развитие имат текущите разходи (нарастване с 11,4 млрд. лв.) и най-вече социалните и здравноосигурителните плащания (5,6 млрд. лв.) и разходите за персонал (2,5 млрд. лв.). За пръв път исторически социалните разходи надхвърлят 40 млрд. лв. (почти 18,6% от очаквания размер на БВП), което безспорно прави този бюджет силно социално ориентиран.

Капиталовите разходи се увеличават с 6,7 млрд. лв. до 13,4 млрд. лв. но, както се случва и през настоящата година, вероятността те да бъдат изпълнени според плана е близка до 0. Значителна част от тях би се изпълнила, при условие че бъде получен вторият транш по Плана за възстановяване и устойчивост (около 3,7 млрд. лв.), което според наличната информация изглежда невъзможно. Освен това над 4 млрд. лв. са плащания от бюджета за 2024 г. Поради това останалият ресурс не е голям предвид изпълнението на капиталовите разходи през предходната година и вероятно възможните буфери са силно ограничени.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя мярката за повишаване на минималната работна заплата на 1077 лв. Необходими са промени в Кодекса за социално осигуряване, чрез които да бъде транспонирана Директивата за минималната работна заплата и по този начин да се промени действащият понастоящем механизъм, който осигурява нарастване според средната брутна работна заплата за страната вместо спрямо основната.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя мярката за увеличение на заплатите в сектор "Отбрана и сигурност", тъй като тя е одобрена, без да са осигурени достатъчни и устойчиви приходи за това.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя мярката по политиката по доходите за 2025 г., която се изразява в планирано увеличение на разходи за персонал в бюджетната сфера с 5%, вкл. заплати и осигуровки.

Съюзът за стопанска инициатива не подкрепя повишаването на бюджетните разходи, произтичащо от повишаването на максималния осигурителен доход, минималната работна заплата, вдигането на осигурителните вноски за фонд „Пенсии“ с 1 пр.п. от 1 януари 2027 г. и с 2 пр.п. от 1 януари 2028 г.

Съюзът за стопанска инициатива се въздържа от подкрепа за мярката за увеличение на броя на новоотпуснатите пенсии при зачитането за действителен стаж на периодите на наборна или мирновременна алтернативна служба и на периодите на претърпяна репресия за право на пенсия.

Съюзът за стопанска инициатива се въздържа от подкрепа за мярката за увеличение на размера на вдовишките добавки към пенсиите - от 26,5% на 30% от пенсията на починалия съпруг.

Съюзът за стопанска инициатива подкрепя мярката за отпадане на задължението за осигурителите да изплащат обезщетение на осигурените лица за третия работен ден от временната неработоспособност.

С оглед на гореизложеното, Съюзът за стопанска инициатива **се въздържа от подкрепа** на предложения проект за държавния бюджет за 2025 г. и изразява своята готовност за участие в по-нататъшни коментари и дискусии, за да бъде осъществена ефикасна законодателна инициатива.

С УВАЖЕНИЕ,

МИХАИЛ КРЪСТЕВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА

СЪЮЗ ЗА СТОПАНСКА ИНИЦИАТИВА

